

İkrami Özturan Paşa Paşa Yatacak Sınız

Paşa Paşa Yatacaksınız

İkrami Özturan

İstanbul, Bilgi Yayınevi, 2014, 352 sayfa, ISBN : 9789752204928

Ramazan BULUT*

İkrami Özturan emekli bir Kurmay Albay. Kamuoyunda “Balyoz “ olarak bilinen dava kapsamında haksız ve hukuka aykırı bir şekilde 971 gün Hasdal Askeri Cezaevinde yattı. **“Paşa Paşa Yatacaksınız”** isimli bu kitap yazarın ikinci kitabı. İlk kitabı **“Elveda”** Bilgi yayınlarından çıktı; yazarının tutuklu bir muvazzaf subay olması onu ilkler arasına soktu. İçeriği itibarıyla kamuoyunda büyük ilgi gördü.

İkrami Özturan sunuş yazısında “ *‘bir kitap yazan, kendisine yazar diyor’ şeklindeki haklı eleştirilerini dikkate alarak; ilerideki sayfalarda, size ‘kitabın yazarı’ olarak değil ‘kitabın yazanı’ olarak hitap edeceğim*” (s.18) şeklinde mütevazı bir duruş sergilese de o artık bir yazardır. Çünkü İkrami Özturan cezaevine girince şakırdayan, çıkınca dut yemiş bülbüle dönen sıradan bir **“yazan”** değildir. O’nun yazma ihtiyacı sadece duygu yoğunluğuna endeksli bir durum değildir. Zira cezaevinden çıktıktan sonra da yazmaya devam etti. Yani yolda 3. bir kitabı daha var: “Çuvaldız”...Basım aşamasında olan

* Avukat, Bilgi Üniversitesi Misafir Öğretim Üyesi

bu kitabın da yine ilkler arasına gireceğini değerlendiriyorum. Yazar kişilik itibarıyla da müzik ve resim gibi sanatın diğer kollarıyla da ilgili ve yetenekli birisi. Cezaevinde iken katılmış olduğu bir resim sergisi ve halihazırda yöneticiliğini yapmış olduğu bir musiki derneği bu kanaatimizi destekler niteliktedir.

İlk bakışta yazarının cezaevinde bir tutuklu olması bu kitabı cezaevi kitapları arasına soksa da, “**Paşa Paşa Yatacaksınız**” bu kategorinin dışında bir kitaptır. Bu kitabı diğer cezaevi kitaplarından farklı kılan yanı cezaevi dışında cereyan eden duruşmalar ile sınırlı olmasıdır. Yazar bunu şöyle dile getirmektedir:

“118 duruşma süresince, diğer deyişle mahkemede harcadığım yaklaşık 900 saat boyunca sürdürdüğüm gözlemler, aldığım notlar, yaptığım sohbetler ve röportajlar, okuduğum binlerce sayfalık duruşma zabıtları ve mahkeme dosyaları...”(s.18).

Ancak yazarın bütün bu duruşmalarda yaşananları trajikomik bir şekilde anlatması okuyucuyu sürekli bir acı tebessümle karşı karşıya bırakmaktadır. Kitap 340 sayfa olmasına rağmen son sayfasına kadar bu acı tebessüm hız kesmeden sürebilmektedir.

Yazarın kendine has bir takım anlatım özelliklerinin bu kitapta daha da belirginleştiğini söyleyebiliriz. Mahkemenin önyagısını dile getirirken “*savun-ma*” veya “*savun ama!*”(s.321) gibi kelime oyunları ile “*bizlerin ‘ak’ veya ‘hak’ dediğine, onlar hep ‘kara’ veya ‘biraz daha ara’*”(s.33), çapraz sorgu yerine “*çarpan sorgu*” (s137) demesi, bilgisayar hakimiyeti yüksek olan sanıklardan Abdurrahman Başbuğ için “*Diji Apo*” (s.143), “*bu liste ‘Ekacılar’a ek acılar getirmişti.*” (s186) gibi ironik göndermelerde bulunması bunun en iyi örneklerindedir. Yine mahkemeyi tasvir ederken yazarın ayçiçeklerinden yola çıkması oldukça etkileyicidir.

“Mahkeme nasıl bir yerdir bilir misiniz?

Ağustos ayındaki ayçiçekleri gibi boynu büküklerin oluşturduğu bir tarladır mahkeme..

İzleyici sıralarındakilerin boynu büküktür, babasız, eşsiz, oğulsuz ve arkadaşsız kaldıkları için...

Sanık sıradakilerin boyunları büküktür, hakka ve hukuka bir türlü kavuşamadıkları için,

Sanık sırasındakilerin boyunları büküktür, hakka ve hukuka bir ülü kavuşamadıkları için...

Avukat sıradakilerin boynu büküktür, müvekkillerine adalet sağlayamadıkları için...

Kürsüdekilerin boyunları büküktür, duvarlarında yazılı adaleti dağıtamadıkları için...

Özetle, boynu bükük ayçiçeklerinin oluşturduğu bir tarladır mahkeme..” (s.79)

Yazarın diline de değinmek gerekir. Yazar, ancak literatüre hakim kişilerin anlayabileceği bazı tanım ve kavramları kendine has bir tarzda basitleştirerek anlaşılabilir kılmakta oldukça maharetlidir. Kendisi bir hukukçu olmamasına rağmen genel hukuk literatürüne hakimiyeti konusunda herhangi bir açık vermemektedir. Bu da yazarın bu kitabı yazmadan veya yazarken ne denli okuduğunun ve araştırdığının bir göstergesidir. Giordano Bruno, Sokrates, Dreyfus ve Deniz Gezmiş davaları sıradan davalar olmasa da hukuk eğitimi almamış insanların kolayca yorumlayabileceği davalardan değildir. Özellikle bunları ironik bir şekilde mukayeseli anlatması özel bir durumdur:

“Sokrates en azından hakkında davayı açanı biliyordu. Atinalı bir genç, Melotos. Balyoz davasında ise, biz üzerimize iftira atanları ne biliyorduk ne de tanyorduk”(s47).

Yine

Magna Carta Libertatum ve Bangolare ilkesinin bazı maddeleri ile Balyoz yargı sürecini ironik bir şekilde karşılaştırması da yaban atılır bir şey değildir. (s.51,54)

“...komedimizin başrol oyuncusu yargının;Magna Carta'nın ‘M’ sinden,Habeas Corpus'un ‘H’ sinden ve Bagolare ve Budapeşte İlkeleri'nin ‘B’sinden bile hoşlanmadığı bu derslere hiç ilgi göstermediği açıkça görülmektedir.Karnesinde tek notu yüksek ve başarılı olduğu ders, ne ki Jacobs’un düşman ceza hukukudur”(s62).

Kitap niteliği itibariyle bir yandan inceleme, ceride, günlük, istatistiksel ve dokümanter bilgi gibi bir takım unsurları içerisinde bulundurunca bir yandan da dipnot ve kaynakçaları ile akademik bir çalışma izlenimi vermektedir. En önemlisi ise bu reel ve somut bilgileri tiyatral bir dil ile okuyucuya aktarmasıdır. Bu yüzden de yazar kitaba tiyatral bir kurgu vererek sık sık okuyucunun dikkatini sanki perdeye yöneltmektedir. Kitabın içindekiler kısmında da bunu görmek mümkündür. Yazar kitabını iki perdelik bir oyun olarak kurgulamış ve “kapanış” ile son noktayı koymuştur. Dolayısıyla görsel bir oyun için kitaptan birçok senaryonun çıkarılması mümkündür.

Başlangıçta kitapta trajikomik bir anlatımın olduğunu belirtmiştik. Bunun dayanağı ise yazarın 118 celse içerisinde seçmiş olduğu gerçek olay ve kişisel hikayelerdir. Bu hikayelerin hepsinin ortak özelliği ise savunma niteliğindeki bir takım söylemler olmasıdır. Bu da Türk Hukuk Sistemi'nde ilk kez görülen bir savunma biçimidir.Bazen beddua, bazen ders verme, bazen isyan, bazen inceden inceye dokundurma, bazen de dalgasını geçme şeklinde ortaya konan bu tavır kitapta sıkça yer almaktadır.Bu da okuyucuya ivme kazandırmakta ve okuyucunun kitaba ilgisini artırmaktadır.

“...Şimdi bir dileğim var, bana bu iftirayı atan, özgürlüğüm ve yaşam hakkımın gasp edilmesine neden olanlara, ortam sağlayanlara çok uzun bir ömür diliyorum.O kadar bir ömür ki, yaşadıkları her anın ıstırap içerisinde geçmesini diliyorum...”(s.124).

“..Yaşanan bu hukuksusluluk ile Türk Hukuku bana borçlu, ben ise alacaklıyım.Buün, şu an tam 4 ay 7 gün, 3 saat ve 10 dakika alacağım var özgürlüğümden.Ey Türk Hukuk,

bana borcunuzu ödeyiniz.Borcunuzun bu dünyadaki ederi ivedi beraattir.Faizi ise ahrette tahsile edilecektir.”(s126).

“...Fakat hükümete de şöyle bir haksızlık yapılmış(iddianame kastediliyor),aynı sayfalarda ve diğer iddianamenin her yerinde AKP hükümeti, AKP bilmem ne, devamlı AKP diye yazılmış.Nedir bu AKP?Sayın Başbakanımızın bu kelimeye çok kızdığını bütün televizyon konuşmalarında anladık propogadalarında.Bunun için ben Sayın Başbakanlık nezdinde, bu iddianameyi yazan,kontrol ederken bu AKP kelimesini’ Adalet ve Kalkınma Partisi’ diye düzeltmeyen savcılar,polisler ve bunu görmezlikten gelen, iddianameyi kabul eden hakimler hakkında suç duyurusunda bulunuyorum.Çok ayıp edilmiştir.Resmi bir evrakta böyl bir hatayı yapmamanız gerekiyordu.”(s.131).

“Şimdi 22 şubar 2010 sabahı saat 8:30 sularında kapım çaldı.Kapıyı açtığım zaman, dışarıda yaklaşık 10 tane polis vardı. 10 tane.Ben 63 yaşındayım, 10 tane polis, orantısız güç bu, evim falan aranmadı.Ofisim de aranmadı..Allahtan anlayışlı biri, herhalde komiserdi, bilmiyorum rütbesini, herkes sivildi.’ Yani biraz daha adam getirseydin dedim’ utandı ve diğerlerini gönderdi.Bir kişi olarak beni evden aldı.Aşağı indiğim zaman yaklaşık beş-altı tane de araba vardı.Bütün köşeler tutulmuş.Vatandaşlar balkonlarda, herkesin söylediği şu:’ Camiyi bombalayacak, uçakları düşürecek hainle paşası gidiyor”(s.132).

Tek başına hayatını idare ettiremeyecek ölçüde her türlü hastalıkla muzdarip sanıklardan E. Albay Mehmet Yoleri’nin hikayesi ise kitabın en can alıcı noktalarından biri. Nitekim sanıklardan biri tahliye talebinde bulunurken şöyle demektedir: **“Mehmet Yoleri’ye yol verin, onun yatacağını da ben yatarım”** (s. 117).

Kitabın 335 ve devamı sayfalarında yer alan “Balyoz Davası Yargı Sürecinin Kilometre Taşları” başlığı altındaki kronoloji ise başlı başına bir olaydır. Yine kararın ertesi günü muhtelif gazete başlıklarının kayda alınmasını da önemsemek gerekir. Araştırmacı bir gazeteci sabrı ve tizliği ile kayda alınan bu olaylar silsilesi ileride bir çok esere kaynakça olabilecek niteliktedir.

“Kadı kızında kusur” minvalinde şunu da belirtmek gerekir: Yazarın askeri dünya görüşünü arada bir ön plana çıkarmasını ve bazı yerlerde bunu sloganvari vurgulamasını bir gereksizlik olarak değerlendiriyorum. Bu, bazı okuyucular nezdinde kabul görse de bazı okuyucular nezdinde ise olumsuz etki yaratabilir. Halbuki ortak acıları dile getirme, bir döneme tanıklık etme ve evrensel hukuk kurallarına atıf yapma konusunda iddialı olan böyle bir eseri her türlü ideoloji ve önyargıdan uzak tutmanın onu daha da baki kılacağı kanaatindeyim.

KİTAP İNCELEMESİ